

Utdrag ur "Berättelse ang. brandväsendet i Karlstad från november 1891 till november 1894"

Brandstationen fanns då i kv. Munken – Västra Torggatan.

Kåren larmades 69 gånger under dessa tre år. Orsaker mm finns notierade. Larmen kom från:

• Brandskåp	27
• Patrull	4
• Bud till brandstation	8
• Bud via telefon	20

Spruthus fanns vid Haga, Kyrkan, Rådhuset, Länsfängelset och Seminariet

Kristinehamn släckhjälp 30 april 1893 vid stadsbrand

Kl 02.20 på morgonen avreste brandchefen, serganten, fyra man av den fasta kåren jämte 40 man av reservkåren, medförande ångspruta och 2000 fot slang, med extratåg till Kristinehamn som sedan midnatt ödelades av en förhärjande eldsvåda. Kl 3.20 stod ångsprutan på Västra bron i Kristinehamn i fullt arbete med tre strålar och brandkåren lyckades efter fem timmars särdeles ihärdigt och ansträngande arbete begränsa elden i denna riktning och såmedelst rädda stadens hela nordvästra kvarter. Eftersläckningen varade till kl 14 på eftermiddagen varefter brandkåren återvände med ordinarie snälltåget kl 1430.

Sommaro 1892 - brand orsakad av bristfällig kamin

Huvudbyggnaden på landeriet Sommaro, beläget å stadens donationsjord brann. Brandchefen, sergeanten, vice korpralen och halva stationsvakten avreste med den s.k. engelska sprutan till brandstället. Vid brandkårens ankomst fanns ingen räddning möjlig för det antända huset utan all uppmärksamhet måste riktas på den i dess omedelbara grannskap varande paviljongen och uthusen vilket allt efter 1½ timmes särdeles ansträngande arbete räddades. Eftersläckning pågick till kl. 0630 på morgonen då brandkåren under svår snöstorm återvände till staden. Brandskadeersättningen uppgick till 26000 kronor.

Brandtelegrafan planerads

Allt eftersom en stad utvidgar sitt bebyggda område och i följd därav eldsvådettillbudens antal ökas framträda allt mer de brister som alltid vidlåder en på allmän medborgarplikt grundad brandkår.

Föga betydelse ägnas såväl ångsprutor som vattenledningar om inte till dess skötsel finns fullt inövat manskap jämte tidsenligt alarmsystem.

Redan den 21 juli 1888 gjorde därför dåvarande brandstyrelsen framställning hos stadsfullmäktige om inrättande av brandtelegraf samt påpekade på samma gång nödvändigheten av att så snart vattenledningen blivit fullbordad anställa en kasererad brandpostservis. Den 24 oktober samma år tillsattes en kommitté som skulle inkomma med en utredning i fråga om ett bättre ordnande av stadens brand- och polisväsende. Denna kommitté tillkom att, till följd av dess i frågan angivna förslag, varpå den nuvarande organisationen av brand- och polisväsende är byggd, i första rummet förtjänsten av att Karlstad nu har en liten men pålitlig brandkår, vid sidan av ett väl organiserat reservmanskap och ett utmärkt polisväsende, som hittills få landsortsstäder kunna visa motsycke till.

Karlstad brandkårens fick ett bibliotek 1891

Biskopen och kommandören H Rundgren, borgmästaren och riddaren C. Moberg, majoren och riddaren Claes Bratt, fabrikören Alfred Lindgren, handlaren Oskar Nygren m.fl. har godhetsfullt tilldelat kåren ett större antal av lärorika och underhållande böcker. Antalet band utgör för närvarande 174 stycken. Redaktören C A Fahlgren har under alla åren skänkt kåren Nya Wermlands-Tidningen, varförutom å stadens bekostnad för manskapet prenumerants på Nya Dagligt Allehanda

Karlstads brandkårs rekrytering 1891

Med få undantag har endast f.d. militärer värvats. Vad den kombinerade brand- och polistjänstgöringen beträffar har det visat sig att utvalt f.d. manskap vid regementen är mera uthålligt och lämpligt än andra yrkesmän vilka använts i landsortsstäder där brandkåren endast haft att syssla med eldsläckningsväsendet, därvid har man här, för att förebygga de med sysslolöshet förenade olägenheter, grundat organisationen på passiv, ständig vakthållning i förening med vissa hantverkerier.

De mera dugliga hantverkarna är vanligen ej hågade att binda sig på detta sätt, vilket naturligtvis i hög grad försvårar värvningen. Ej heller är alltid hantverkare i besittning av de egenskaper som bör utmärka brandsoldaten, såsom hurtighet, raskhet och vighet.

Innan rekryt accepterats har han underkastats en månads provtjänstgöring under vilken tid han tenterats i brandinstruktionen av brandchefen samt i polisinstruktionen av stadssergeanten.

Medelåldern av manskapet är för närvarande 25,8 år

Flera göromål

Allt mer har fördelarna av att låta brandkåren tillika överta andra göromål för kommunens räkning gjort sig gällande. Så har sedan lång tid tillbaka varit förhållandet i de flesta småstäder (med över 2000 invånare) i Norge. I vårt land har Karlstad tagit först steget i denna riktning genom att brandkåren får utträta de huvudsakliga polisgöromålen i staden. En treårig erfarenhet borgar för att en väsentlig del av polistjänstgöringen (patrulleringen) synnerligen väl lämpar sig att av brandmanskapet övertagas, enär dessa göromål i vanliga fall låta med fullkomlig noggrannhet indela sig i bestämda tjänstgöringstider och medföra den fördelen att brandmanskapet genom sin polistjänst erhåller en noggrann kännedom om de lokala förhållanden i samhället och får en ständig och mer omväxlande sysselsättning, varigenom kasernlivets tröttande enformighet undviks.

Därjämte har brandmanskapet genom denna mer mångsidiga utbildning lättare att efter slutad kontraktstid erhålla andra platser synnerligast som polismän. Erfarenheten här visar att en kombinerad brand- och poliskår icke allenast är lätt att hålla fulltalig utan även att flera ansökningar lämnats långt före avgångars inträffande varigenom tillfälle till urval bland sökande givits. Då härtill kommer att varje karl, innan han med kontrakt antages, kan underkastas provtjänstgöring bör på detta sätt en verklig god kår kunna anskaffas.

Brandkårens hästar

Vid brandkårens uppsättning åtog sig Färjestads bryggeriaktiebolag att mot en ersättning av 140 kronor per sår ställe tvenne av sina hästar nattetid på brandstationens stall för användning till brandtjänst. Som dessa hästar, på grund av sina tunga och långsamma rörelser, visade sig vara för brandtjänst olämplig, inköptes för stadens räkning ett par arbetshästar som avsågs såväl vara till stadsträdgårdens som till brandkårens tjänst. Då det emellertid vid flerfaldiga tillfällen visat sig medföra olägenheter att hästarna ej ögonblickligen stått till brandkårens förfogande ingick brandstyrelsen till herrar stadsfullmäktige med anhållan att tvenne hästar ställdes uteslutande till brandkårens tjänst. Herrar stadsfullmäktige har nu beviljat denna anhållan, vadan från och med nästa år stadsträdgårdens hästar helt och hållet överlämnas till brandkåren. Tydligt är att hästar avsedda till brandtjänst otvivelaktigt behöver annan träning än vad av draghästar erfordras, på samma gång som hästar, vilka måhända hela dagen gått i släparbete, icke kunna vid en inträffad eldsvåda så anstränga sig som vid dylikt tillfälle är nödvändigt.

Avskrift gjord för Värmlands Brandhistoriska Klubb mars 2023